

OKRESNÍ SOUD V ČESKÉ LÍPĚ

Děčínská 390, 470 52 Česká Lípa

tel.: 487072111, fax: 487523223, e-mail: podatelna@osoud.cli.justice.cz, IDDS: 9ddabq5

NAŠE ZNAČKA: 30 Si 21/2023
VAŠE ZNAČKA:
VYŘIZUJE: Bc. Zuzana Koppanová
DNE: 2. února 2023

ŽADATELKA: [REDACTED]

Vážená paní [REDACTED]

k Vaší žádosti doručené Okresnímu soudu v České Lípě dne 25. 01. 2023, Vám v příloze zasílám v anonymizované podobě rozhodnutí Okresního soud v České Lípě č.j. 13 C 203/2007-288 ze dne 20. 04. 2009 a rozhodnutí č.j. 13 C 203/2007-1092 ze dne 10. 07. 2015.

příloha: 2x

S pozdravem

Mgr. Roman Kot'átko v. r.
předseda soudu

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Zuzana Koppanová.

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v České Lípě rozhodl samosoudcem JUDr. Jiřím Landou ve věci žalobce **Město Česká Lípa**, IČ 00260428, se sídlem Nám. T. G. Masaryka 1/1, Česká Lípa, zast. Mgr. Petrem Trejbalem, advokátem se sídlem Litoměřice, Lidická 10 proti žalovanému **VETT, a.s.** IČ 25404717, se sídlem Nádražní 287, Zákupy, zast. JUDr. Vladimírem Formánkem, advokátem se sídlem Ústí nad Labem, Pařížská 538/19, o zaplacení **51.142.789,783 Kč s příslušenstvím, mezeitímním rozsudkem**

t a k t o :

Nárok žalobce na zaplacení částky 70.512.023,68 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 28.3.2007 z částky 51.142.789,78 Kč do zaplacení a se zákonným úrokem z prodlení z částky 19.369.233,-- Kč od 14.3.2008 do zaplacení je co do základu důvodný.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhá po žalovaném zaplacení částky 51.142.789,78 Kč z titulu vydání bezdůvodného obohacení. Žaloba je odůvodněna tak, že žalobce jako územní samosprávná jednotka, která v rámci své samostatné působnosti a pro potřeby svých občanů podporuje dopravní obslužnost Města Česká Lípa. V rámci této působnosti byla mezi žalobcem jako objednatelem a žalovaným jako dopravcem dne 1.3.2002 podepsána listina s názvem „Smlouva o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti Města Česká Lípa podle §19c zak. č. 111/1994 Sb.“ (dále jen smlouva). Dále v žalobě provedl podrobný přehled všech plateb, které žalobce žalovanému zaslal v období od 1.7.2003 do 31.12.2005 a přehled dotací, které byly žalobcem vyplaceny žalovanému v celkové výši 8.951.000,-- Kč za stejné období. Podáním ze dne 11.3.2008 rozšířil žalobce požadovanou částku o dalších 19.369.234,09 Kč za období od 1.1.2006 do 31.12.2006. Při tomto přehledu jednotlivých vyplacených částek vycházel žalobce z účetních dokladů předložených žalovaným v jednotlivých obdobích pro vyčíslení prokazatelné ztráty a účetních dokladů prokazujících poskytnuté dotace. Pro stanovení požadované částky vyšel žalobce

z optimalizace systému Městské autobusové dopravy v České Lípě a jeho financování, které vypracovala společnost [REDAKCE] [REDAKCE] dne 27.12.2006. Pro účely vydání mezitímního rozsudku se soud prozatím nezabýval těmito podrobnými výpočty a zaměřil se pouze na tu část žaloby, ve které žalobce tvrdí, že smlouva je neplatným právním úkonem. Žalobce toto své tvrzení odůvodnil tak, že podle §19b odst. 2 zák. č. 111/1994 Sb. ve znění platném ke dni podepsání smlouvy (1.3.2002) je povinnou součástí smlouvy o závazku veřejné služby dopravcem předložený předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty za celé období, na které se závazek veřejné služby uzavírá. Podle tvrzení žalobce podepsaná smlouva řeší způsob výpočtu prokazatelné ztráty v článku V. odst. 1 odkazem na přílohu č. 1 smlouvy, která však stanovuje pouze metodiku výpočtu prokazatelné ztráty a nikoliv její výpočet tak, jak má správně být podle zákona a prováděcí vyhlášky. Smlouva v žádné části neobsahuje skutečně vypočtený předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty a je proto podle názoru žalobce neplatná, eventuelně a spíše v právně teoretické rovině se může jednat o rámcovou smlouvu, která ke svému naplnění nezbytně vyžaduje realizační dodatky. Takové dodatky však nikdy nevznikly, neboť strany neučinily patřičné právní úkony, které by vedly k jejich vzniku. Pokud jde o schválení smlouvy příslušnými orgány žalobce, uvedl žalobce ve svém podání ze dne 11.3.2008, že nikdy netvrdil, že smlouva byla řádně schválena v kolektivních orgánech obce a předložil výpis z usnesení Rady města Česká Lípa ze dne 27.2.2008 a materiál na jednání Rady města Česká Lípa ze dne 27.2.2008, což jsou listiny, které předcházeli uzavření smlouvy ze strany žalobce. Pro úplnost je třeba uvést, že žalobce nesprávně uvedl datum 27.2.2008, neboť z listin je zřejmé, že se jedná o usnesení a materiál na jednání Rady města Česká Lípa dne 27.2.2002.

Žalovaný původně navrhl zamítnutí žaloby, neboť výpočet prokazatelné ztráty je podle jeho názoru naprosto v souladu s tím v jakém rozsahu a při jakých nákladech byla doprava provozována. Žalovaný tvrdí, že smlouva je platným právním úkonem, byť neobsahuje předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty za celé období, neboť v samotné smlouvě byla metodika výpočtu prokazatelné ztráty jednoznačně stanovena a nelze proto považovat smlouvu za neplatnou. Dále uvedl, že ve věci není dána věcná příslušnost obecného soudu s ohledem na usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 21.5.2008 č.j. Konf 31/2007-82, které řeší obdobný případ ve vztahu mezi samosprávným územním celkem a dopravcem ze smlouvy o závazku veřejné služby a podle tohoto citovaného usnesení je ve věci oprávněn jednat a rozhodnout příslušný správní orgán. Tato námitka žalovaného je řešena v samostatném usnesení zdejšího soudu č.j. 13 C 203/2007-287 ze dne 18.5.2009, kterým bylo rozhodnuto tak, že námitka věcné nepřislušnosti Okresního soudu v České Lípě není důvodná. Pokud jde o důvody tohoto rozhodnutí odkazuje se v tomto rozsudku na citované usnesení.

Zásadním důkazem pro posouzení oprávněnosti nároku žalobce uplatněného žalobou je smlouva ze dne 1.3.2002. Z této smlouvy, kterou uzavřel žalobce zastoupený starostou města [REDAKCE] [REDAKCE] na straně jedné jako objednatel a žalovaný na straně druhé jako dopravce, je prokázáno, že účastníci se dohodli na závazku veřejné služby ve veřejné linkové osobní dopravě k zajištění ostatní dopravní obslužnosti. Smlouva se řídí ustanoveními obchodního zákoníku, občanského zákoníku a zákona o silniční dopravě č.111/1994 Sb. v platném znění. Předmětem smlouvy je plnění závazku veřejné služby na jednotlivých linkách uvedených ve smlouvě a povinnost objednatele uhradit dopravci ztrátu vzniklou plněním závazku specifikované v této smlouvě. Dále smlouva obsahuje smluvní závazky dopravce a objednatele vztahující se ke konkrétnímu plnění závazku včetně platnosti jízdních řádů a rozsahu jednotlivých linek. V článku V. smlouvy se žalobce jako objednatel zavazuje uhradit dopravci ztrátu, která mu vznikne plněním závazku veřejné služby za těchto podmínek: 1) předběžný odborný odhad ztráty bude zpracován dle metodiky v příloze I. smlouvy v souladu se zněním vyhl. č. 50/1998 Sb., 2) přiměřený zisk bude ve výši vypočítané podle vzorce počet autobusů krát cena autobusu děleno osmy minus odpisy autobusů lomeno koeficientem 0,69 minus dotaze na autobusy, 3) objednatel se zavazuje zaplatit dopravci každé čtvrtletí zálohu na úhradu ztráty dle článku IV. odst. 1 smlouvy, 4) dopravce vyúčtuje objednateli předepsaným způsobem prokazatelnou ztrátu do 15. pracovního dne

následujícího čtvrtletí, 5) dopravce se zavazuje, že výběr evidenci a kontrolu výběru tržeb bude zajišťovat dle pravidel uvedených v příloze smlouvy, 6) vyúčtování poskytnutých záloh na úhradu prokazatelné ztráty se provádí podle „Výkazu nákladů a tržeb z přepravní činnosti“. Smlouva dále obsahuje ujednání o sankčním opatření a o účinnosti smlouvy. Smlouva byla uzavřena na dobu určitou od 1.7.2003 do 30.6.2013. V závěrečných ustanoveních bylo mezi účastníky dohodnuto, že smlouva a její přílohy mohou být měněny pouze formou písemně číslovaných dodatků.

V příloze č. I. smlouvy jsou stanoveny podmínky pro výpočet předběžného odborného odhadu, který se vypočte podle kalkulačního vzorce: vynaložené náklady plus přiměřený zisk mínus tržby a výnosy. Vzorec pro výpočet přiměřeného zisku je stanoven v článku V. odst. 2 smlouvy. Dalšími součástmi smlouvy byl přepravní řád městské hromadné dopravy v České Lípě, pravidla pro evidenci tržeb a pravidla pro poskytování bezplatných přeprav.

K rozhodnutí o platnosti či neplatnosti smlouvy byly provedeny další důkazy, zejména výslech svědka [REDAKCE] [REDAKCE] který v době uzavření smlouvy pracoval u žalobce ve funkci [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE]. Svědek se vyjádřil jednak k jednotlivým plněním, která byla žalovanému poskytnuta a pokud jde o samotnou smlouvu uvedl, že sám připravoval různé dodatky ke smlouvě, ovšem tyto dodatky nikdy nebyly uzavřeny. Svědek dále potvrdil, že každý rok se odhad prokazatelné ztráty navyšoval o několik milionů a dopravce při jednáních se žalobcem vždy uváděl, že se jeho ztráta stále prohlubuje a že smlouvu není třeba upravovat, neboť je platně poskytnuta. Podklady pro jednání orgánů žalobce předával vždy [REDAKCE] [REDAKCE] který byl v té době [REDAKCE] [REDAKCE].

Svědka [REDAKCE] uvedl, že žalovaný každý rok předkládal městu audit a v jednom případě si město objednalo audit u žalovaného. Pokud jde o výši platby na prokazatelnou ztrátu, žalobce stanovil výši této částky tak, že při projednávání rozpočtu určil částku, která má být vyplacena žalovanému a tato částka vždy byla menší než byl odborný odhad žalovaného. Zastupitelstvo města tedy poskytovalo na úhradu prokazatelné ztráty nižší částku než žalovaný uplatňoval. Odborný odhad prokazatelné ztráty od žalovaného dostával svědek [REDAKCE] a tento odhad předkládal zastupitelstvu města. Zastupitelstvo pak na základě tohoto odhadu stanovilo v rámci schvalování rozpočtu částku, která bude pro příští rok žalovanému proplacena.

Kromě výslechu těchto svědků předložili účastníci řadu listinných důkazů, ze kterých však nebylo možno zjistit, že by někdy v době od 1.3.2002 do 31.12.2006 byl písemně uzavřen dodatek smlouvy, ve kterém by jednoznačně byl stanoven kvalifikovaný odborný odhad pro určení prokazatelné ztráty. Rovněž oba dva slyšení svědci výslovně uvedli, že účastníci se snažili v průběhu doby jednat o problémech vzniklých při provozování autobusové dopravy, ovšem nikdy mezi nimi nedošlo k dohodě, která by řešila proplácení a stanovení výše prokazatelné ztráty.

K některým důkazům, které se zabývaly právním hodnocením smlouvy soud vůbec nepřihlížel, neboť se jednalo o stanovisko různých orgánů samosprávy a jiných institucí a soud je toho názoru, že platnost smlouvy může být relevantně posouzena pouze v tomto řízení.

Soud se nejprve zabýval obecně charakterem smlouvy, kterou účastníci chtěli uzavřít. Zcela nepochybně se jedná o smlouvu o závazku veřejné služby podle §19a zákona č. 111/1994 Sb. Veřejnoprávní smlouvy jsou obecně upraveny ve správním řádu (zák. č. 500/2004 Sb.). V souladu s usnesením zvláštního senátu ze dne 21.5.2008 č.j. Konf 31/2007-82 soud posuzuje tuto smlouvu jako vrchnostenský akt správního orgánu (samosprávného celku), která byla uzavřena za účelem

plnění úkolů tohoto orgánu. Veřejnoprávní smlouvy jsou upraveny v části V. správního řádu a hlavní povinností, která ze smlouvy plyne dopravci je provozování městské autobusové dopravy v takovém rozsahu, který naplní zákonný požadavek §19 odst. 3 zák. č. 111/1994 Sb. v platném znění. Podstatný obsah této povinnosti není však stanoven vzájemnou dohodou stran nýbrž je vymezen podmínkami uvedenými v licencích, případně v jiných právních předpisech. Soud pro stručnost odkazuje na odůvodnění citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a na závěr uvádí, že právě ta skutečnost, že se jedná o smlouvu jejíž režim podléhá správnímu řádu nasvědčuje spíše tomu, že pro uzavření takovéto smlouvy je nutno zcela striktně splnit všechny zákonné podmínky, které jsou pro takový typ smlouvy stanoveny. Správní orgán případně orgán samosprávy je povinen řídit se striktně právními předpisy při své činnosti a jakékoliv porušení těchto předpisů musí zcela zákonitě vést k neplatnosti takového úkonu.

Podle §19 odst. 1 zák. č. 111/1994 Sb. ve znění platném do 30.4.2004 závazkem veřejné služby v silniční dopravě pro cizí potřeby (dále jen závazek veřejné služby) se rozumí závazek, který dopravce přijal ve veřejném zájmu a který by jinak pro jeho ekonomickou nevýhodnost nepřijal, neboť jej přijal pouze z části. Závazek veřejné služby sjednává s dopravcem stát a hradí dopravci prokazatelnou ztrátu vzniklou jeho plněním. Podle §19b odst. 1 citovaného zákona ve znění platném k 30.4.2004 prokazatelnou ztrátu vzniklou dopravci v důsledku zajišťování dopravní obslužnosti plnění závazků veřejné služby jsou povinni hradit dopravní úřad z rozpočtu kraje, jedná-li se o zajišťování základní dopravní obslužnosti veřejnou vnitrostátní linkovou dopravou nebo linkami veřejné městské linkové dopravy nebo Ministerstvo dopravy a spojů, jedná-li se o zajišťování základní dopravní obslužnosti mezinárodní veřejnou linkovou dopravou. Podle odst. 2 téhož ustanovení povinnou součástí smlouvy o závazku veřejné služby je dopravcem předložený předběžný dopravní odhad prokazatelné ztráty za celé období, na které se závazek veřejné služby uzavírá. Dopravní úřad nebo Ministerstvo dopravy a spojů uhradí prokazatelnou ztrátu nejvýše ve výši tohoto předběžného odborného odhadu zvýšeného pouze o nepředvídatelné prokazatelné náklady. Toto ustanovení je identické se současným zněním §19b citovaného zákona. Protože ustanovení §19b odst. 2 zák. č. 111/1994 Sb. stanoví jako povinnou součást smlouvy dopravcem předložený předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty je toto ustanovení nutno vykládat doslovně, tedy, že když při podpisu smlouvy musí dopravce předložit odborný odhad prokazatelné ztráty na celé období, na které se závazek veřejné služby uzavírá, v tomto případě na dobu od 1.7.2003 do 30.6.2013. Citované ustanovení počítá i s případnými zvýšeními této prokazatelné ztráty, která jsou však odůvodněna nepředvídatelnými prokazatelnými náklady.

V posuzovaném případě žalovaný jako dopravce nepředložil při podpisu smlouvy předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty a jeho argumentace spočívající v tom, že na dobu 10-ti let nelze takovýto odhad učinit je irelevantní neboť lze stanovit obecně konkrétní částkou výši prokazatelné ztráty v jednotlivých obdobích a v případě, že by došlo v průběhu trvání smlouvy k dalším nepředvídatelným nákladům, mohl žalobce takto odhadnutou částku zvýšit právě o tyto nepředvídatelné prokazatelné náklady. Žalovaný však předkládal v každém následujícím ročním období zvýšený odhad prokazatelné ztráty aniž by toto zvýšení bylo odůvodněno nepředvídatelnými náklady a žalobce na tuto skutečnost reagoval tak, že přiznával žalovanému v rámci schvalování rozpočtu nižší částku než byla žalovaným požadována a snažil se vést žalovaného k uzavření dodatku ke smlouvě, který by obsahoval odborný odhad prokazatelné ztráty. Žalovaný však na tyto návrhy žalobce nikdy nepřistoupil a proto žádný dodatek uzavřen nebyl.

Soud při posuzování platnosti uzavřené smlouvy vyšel z doslovného znění §19b odst. 2 silničního zákona a z důvodů vyložených shora dospěl k závěru, že nedostatek předběžného odborného odhadu prokazatelné ztráty činí celou smlouvu neplatnou, neboť tento předběžný odborný odhad je povinnou součástí smlouvy o závazku veřejné služby a bez něj je uzavřená smlouva neplatným úkonem.

Soud proto ve věci rozhodl podle §152 odst. 2 věta druhá o.s.ř. mezitímním rozsudkem o základu projednávané věci. Účelnost tohoto rozhodnutí spatřuje soud v tom, že pro zjištění konkrétní částky, která by měla být žalovaným zaplacená z titulu bezdůvodného obohacení bude nutno vypracovat podrobný znalecký posudek, což je ekonomicky nákladná záležitost. Z důvodů ekonomičnosti řízení soud proto zatím rozhodl pouze o základu věci, tedy o tom, že smlouva o závazku veřejné služby je neplatná a s ohledem na neplatnost tohoto úkonu má žalobce nárok na vydání bezdůvodného obohacení podle §451 a násl. obč. zák., když výše tohoto nároku bude stanovena až po podání znaleckého posudku a stanovení konkrétní hodnoty služeb, které žalovaný pro žalobce vykonal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, prostřednictvím zdejšího soudu, a to ve trojím vyhotovení.

V České Lípě dne 20.4.2009

JUDr. Jiří Landa, v.r.
Samosoudce

*Za správnost vyhotovení:
Jana Haklová*

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v České Lípě rozhodl samosoudkyní Mgr. Martinou Fendrychovou v právní věci žalobce **Město Česká Lípa**, IČ: 00260428, se sídlem T. G. Masaryka 1/1, Česká Lípa, zast. JUDr. Stanislavem Kadečkou, Ph. D., advokátem se sídlem Sladkovského 601, Pardubice proti žalovanému **VETT a.s.**, IČ: 25404717, se sídlem Nad Opatovem 2140, Praha – Chodov, zast. JUDr. Michalem Říhou, advokátem se sídlem Ke Klimentce 2186/15, Praha 5, **o zaplacení částky 70 512 021,877 Kč s příslušenstvím, takto**

I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci **34 963 976,59 Kč**

s úrokem z prodlení z částky 29 376 590,59 Kč ve výši 9,5 % ročně od 14.4. 2007 do 30. 6. 2007, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9,75 % ročně od 1. 7. 2007 do 31. 12. 2007, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 10,5 % ročně od 1. 1.2008 do 30. 6. 2008, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 10,75 % ročně od 1.7. 2008 do 31. 12. 2008, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9,25 % ročně od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,5 % ročně od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2009, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8 % ročně od 1.1. 2010 do 30. 6. 2010, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 1.7. 2010 do 30. 6. 2012, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,5 % ročně od 1.7. 2012 do 31. 12. 2012, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,05 % ročně od 1. 1. 2013 do 30.6.2015, s úrokem z prodlení z této částky ve výši, která odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž trvá prodlení žalovaného, zvýšené o sedm procentních bodů, od 1. 7. 2015 do zaplacení, s úrokem z prodlení z částky 5 587 386 Kč ve výši 10,5 % ročně od 19.3.2008 do 30. 6. 2008, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 10,75 % ročně od 1.7. 2008 do 31. 12. 2008, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9,25 % ročně od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,5 % ročně od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2009, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8 % ročně od 1.1. 2010 do 30. 6. 2010, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 1.7. 2010 do 30. 6. 2012, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,5 % ročně od 1.7. 2012 do 31. 12. 2012, s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,05 % ročně od 1. 1. 2013 do 30.6.2015, s úrokem z prodlení z této částky ve výši, která odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž trvá prodlení žalovaného, zvýšené o sedm procentních bodů, od 1. 7. 2015 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku.

II. Žaloba se **zamítá v části**, ve které se žalobce domáhal proti žalovanému zaplacení 35 548 045,28 Kč a dále v rozdílu mezi požadovaným a přiznaným úrokem z prodlení.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Žalobce je povinen uhradit náklady řízení státem vynaložené v rozsahu 50 %, konkrétní výše nákladů bude určena v samostatném usnesení, a to do tří dnů od právní moci rozhodnutí, jímž bude náhrada nákladů řízení přiznána, do pokladny Okresního soudu v České Lípě.

V. Žalovaný je povinen uhradit náklady řízení státem vynaložené v rozsahu 15 %, konkrétní výše nákladů bude určena v samostatném usnesení, a to do tří dnů od právní moci rozhodnutí, jímž bude náhrada nákladů řízení přiznána, do pokladny Okresního soudu v České Lípě.

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se žalobou ze dne 26.3.2007, doručenou soudu dne 28.3.2007, domáhal zaplacení částky **51 142 789,783 Kč** se zákonným úrokem z prodlení ode dne podání žaloby do zaplacení. Žalovanému byla žaloba doručena dne 13.4.2007. Podáním ze dne 11.3.2008 /čl. 191 – 197 spisu/ se žalobce domáhal rozšíření žaloby o částku **19 369 232,094 Kč** se zákonným úrokem z prodlení od 14.3.2010 do zaplacení, celkově tedy požadoval zaplacení částky 70 512 022,687 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 51 142 789,783 Kč od 28.3.2007 do zaplacení a z částky 19 369 232,094 Kč od 14.3.2007 do zaplacení. Toto podání bylo žalovanému doručeno dne 18.3.2008. *Změna žaloby byla připuštěna usnesením zdejšího soudu č.j. 13 C 203/2007-287, právní moc rozhodnutí 22.5.2009.* Při ústním jednání konaném dne 26.6.2015 žalobce žalobní požadavek upřesnil co do výše požadované jistiny tak, že požaduje k zaplacení 70 512 021,877 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení. Z důvodu procesní jistoty soud při ústním jednání konaném dne 26.6.2015, za účasti stran, rozhodl o připuštění změny žaloby dle požadavku žalobce, tedy o rozšíření žaloby /po upřesnění ze strany žalobce/ na částku 70 512 021, 877 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 51 142 789,783 Kč od 28.3.2007 do zaplacení a z částky 19 369 232,094 Kč od 14.3.2008 do zaplacení, a to i s ohledem na skutečnost, že citované usnesení zdejšího soudu č.j. 13 C 203/2007-287 bylo usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, č.j.29 Co 392/2009-350 ze dne 11.3.2010 /nesprávně/zrušeno.

Žalobce se domáhá zaplacení žalované částky z titulu bezdůvodného obohacení, kdy žalobce uzavřel dne 1.3.2002 s žalovaným smlouvu o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti Města Česká Lípa dle § 19c zák. č. 111/1994 Sb.. Žalobce namítá, že smlouva je neplatná, neboť její součástí není předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty za celé období, na které byl závazek veřejné služby uzavřen. Z důvodu tvrzené neplatnosti smlouvy se domáhá vydání bezdůvodného obohacení za dobu od **1.7.2003 do 31.12.2006** ve výši **70 512 021,877 Kč** se zákonným úrokem z prodlení.

Žalobce tvrdí, že:

v období od **1.7.2003 do 31.12.2003** žalovaný poskytl dopravní výkony v tržní hodnotě 7 238 348,737 Kč /průměrná cena za 1 km dopravního výkonu 31,149 Kč, průměrný přiměřený zisk 1,55 Kč/km/, tržby žalovaného činily 3 284 207,59 Kč, žalobce poskytl žalovanému zálohu na krytí prokazatelné ztráty v celkové výši 13 523 300 Kč /z toho dne 7.7.2003 6 761 650 Kč a dne 3.10.2003 6 761 650 Kč/, žalovaný žalobci vrátil přeplatek zálohy v celkové výši 1 595 540 Kč /z toho dne 4.11.2003 399 640 Kč a dne 23.1.2004 1 195 900 Kč/, záloha po vyúčtování žalovaným tedy byla poskytnuta žalobcem ve výši 11 927 760 Kč

v roce 2004 žalovaný poskytl dopravní výkony v tržní hodnotě 14 022 708,14 Kč /průměrná cena za 1 km dopravního výkonu 33,099 Kč, průměrný přiměřený zisk 1,561 Kč/km/, tržby žalovaného činily 7 841 461 Kč, žalobce poskytl žalovanému zálohu na krytí prokazatelné ztráty v celkové výši 28 704 000 Kč / z toho dne 2.1.2004 4 375 000 Kč, dne 3.3.2004 2 801 000 Kč, dne 1.4.2004 7 176 000 Kč, dne 1.7.2004 7 176 000 Kč, dne 5.10.2004 7 176 000 Kč/

v roce 2005 žalovaný poskytl dopravní výkony v tržní hodnotě 15 953 758,93 Kč /průměrná cena za 1 km dopravního výkonu 36,898 Kč, průměrný přiměřený zisk 0,372 Kč/km/, tržby žalovaného činily 7 649 177 Kč, žalobce poskytl žalovanému zálohu na krytí prokazatelné ztráty v celkové výši 20 000 000 Kč / z toho dne 11.1.2005 1 666 700 Kč, dne 3.2.2005 1 666 650 Kč, dne 7.3.2005 1 666 650 Kč, dne 6.4.2005 1 666 667 Kč, dne 6.5.2005 1 666 667 Kč, dne 7.6.2005 1 666 667 Kč, dne 7.7.2005 1 666 667 Kč, dne 11.8.2005 1 666 667 Kč, dne 7.9.20105 1 666 667 Kč, dne 17.11.2005 4 999 998 Kč/

v roce 2006 žalovaný poskytl dopravní výkony v tržní hodnotě 14 914 828,096 Kč /průměrná cena za 1 km dopravního výkonu 33,235 Kč/km, průměrný přiměřený zisk 0,589 Kč/km/, tržby žalovaného činily 8 252 061Kč, žalobce poskytl žalovanému zálohu na krytí prokazatelné ztráty v celkové výši 20 000 000 Kč /z toho dne 11. 1. 2006 5 000 000 Kč, dne 5.4.2006 5 000 000 Kč, dne 28.6.2006 5 000 000 Kč, dne 5.10.2006 5 000 000 Kč/.

Žalobce tedy tvrdí, že za období od 1.7.2003 do 31.12.2006 poskytl žalovanému na zálohách určených ke krytí prokazatelné ztráty celkovou částku 80 631 760 Kč /po odečtení přeplatku na zálohách vyplacených v roce 2003 ve výši 1 595 540 Kč/, přičemž žalovaný poskytl protiplnění v podobě přepravních výkonů v tržní hodnotě 52 129 643,903 Kč a na tržbách v souvislosti s realizovanými přepravními výkony mu bylo vyplaceno 27 026 906,59 Kč. Dále žalobce tvrdí, že žalovanému byly vyplaceny dotace v předmětném období v celkové výši 14 951 000 Kč /z toho v roce 2003 investiční dotace na obnovu vozidel MHD ze státního rozpočtu ve výši 600 000 Kč, v roce 2004 investiční dotace poskytnutá žalobcem na základě sml. č. ■■■■■ na nákup autobusu ve výši 1 000 Kč, investiční dotace ze státního rozpočtu z Programu na obnovu vozidel MHD 2 300 000 Kč, v roce 2005 investiční dotace poskytnutá žalobcem na základě smlouvy o poskytnutí investiční dotace ze dne 22.8.2005 na nákup autobusu Citi Bus 6 050 000 Kč, v roce 2006 investiční dotace poskytnutá žalobcem na nákup autobusu na základě smlouvy o poskytnutí dotace ze dne 3.10.2006 ve výši 6 000 000 Kč/.

Výši bezdůvodného obohacení žalovaného žalobce určuje jako rozdíl mezi poskytnutými zálohami ke krytí prokazatelné ztráty a tržní hodnotou poskytnutých přepravních výkonů ze strany žalovaného, po zohlednění tržeb žalovaného a dotací žalovanému vyplacených ze strany žalobce a ze státního rozpočtu, dále žalobce zohlednil i finančnímu plnění ve výši 32 000 Kč, které bylo žalovanému žalobcem vyplaceno dle daňového dokladu č. ■■■■■ z 14.9.2006, kdy se jednalo o úhradu ztráty tržeb žalovaného v důsledku vyhlášeného Dne bez aut /veřejná hromadná doprava zdarma/. Celkovou výši bezdůvodného obohacení žalovaného tak určuje částkou 70 512 021,877 Kč.

Žalobce v průběhu řízení na podporu svých tvrzení předložil i odborné vyjádření č. ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ze dne 18.10.2011 /čl. 787 – 811 spisu/, které k jeho žádosti bylo vypracováno, dle tohoto vyjádření činily obvyklé náklady na předmětný dopravní výkon v daném období 57 247 814 Kč, maximální přiměřený zisk dle obecného vzorce vládního nařízení č. 493/2004 Sb. 13 780 163 Kč /po zohlednění dotací z veřejných rozpočtů v plné výši/ a celková cena dopravního výkonu 71 027 977 Kč, po zohlednění tržeb /27 026 907 Kč/ představovala prokazatelná ztráta 44 001 070 Kč. Je zřejmé, že toto odborné vyjádření nepodporuje žalobní tvrzení, neboť žalobcem je tvrzeno, že žalovaný poskytl protiplnění v podobě přepravních

výkonů v tržní hodnotě v celkové výši 52 129 643,903 Kč, zatímco z předloženého odborného vyjádření se podává, že cena dopravního výkonu činila 71 027 977 Kč.

Žalovaný s žalobou nesouhlasí, v podání ze dne 18.6.2007 /čl.168-169 spisu/ *vznáší námitku promlčení ohledně plnění poskytnutých do 30.3.2007*. K dotacím z veřejných rozpočtů namítá, že tyto byly poskytnuty na základě existujícího právního titulu – dotační smlouvy, jejíž platnost není dotčena, šlo částečně o dotace ze státního rozpočtu, je proto nelogické dovozovat, že se žalovaný na úkor žalobce obohatil, navíc autobusy, které byly pořízeny z dotačních zdrojů nadále zabezpečovaly veřejnou službu dopravní obslužnosti Města Česká Lípa prostřednictvím spol. ČSAD Semily. Rovněž namítá, že ani tržby, které přijal od cestujících v rámci plnění závazku veřejné služby nelze při výpočtu výše bezdůvodného obohacení zohledňovat, neboť se nejednalo o plnění poskytnuté žalobcem, ale cestujícími, proto se žalovaný nemohl na úkor žalobce jakkoli obohatit.

Mezitímním rozsudkem Okresního soudu v České Lípě č.j. 13 C 203/2007-288 ze dne 20.4.2009 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci č.j. 29 Co 393/2009-527 ze dne 4.12.2012 bylo rozhodnuto, že nárok žalobce co do základu požadovaného plnění a příslušenství je důvodný. Soudy dospěly k závěru, že smlouva o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti města Česká Lípa neobsahovala v souladu s § 19b zák.č. 111/1994 Sb. předběžný odborný odhad prokazatelné ztráty, tedy podstatnou náležitost smluvního ujednání a z toho důvodu je od počátku neplatná. Strany jsou tak povinny si vydat bezdůvodné obohacení v souladu s § 451 odst. 1,2 obč. zák. účinného do 31.12.2013. Rozsudkem Nejvyššího soudu ČR č.j. 28 Cdo 778/2013-564 ze dne 19.7.2013 bylo dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci č.j. 29 Co 393/2009-527 ze dne 4.12.2012 zamítnuto. Nejvyšší soud se ztotožnil se závěrem, že strany si poskytovaly vzájemně plnění na základě neplatného právního úkonu /smlouvy ze dne 1.3.2002/, přičemž výše výsledného bezdůvodného obohacení v souladu s §§ 451 a 457 obč. zák. je dána rozdílem majetkových prospěchů, jež nabyl každý z účastníků z neplatné smlouvy, popřípadě rozdílem mezi výsledným prospěchem z neplatné smlouvy a hodnotou plnění poskytnutého na základě právního důvodu /licence a jízdní řád/. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí dále uvedl, že v případě neplatné smlouvy, na základě které bylo žalovaným plněno, *žalovanému nevzniklo právo na sjednané plnění*, avšak má právo na kompenzaci za služby žalobci poskytnuté, výši kompenzace je třeba vymezit v souladu se zákonnou úpravou bezdůvodného obohacení, jakož i jinými na věc dopadajícími předpisy.

K vznesené námitce promlčení je třeba uvést, že tato se týká samotného základu věci a v řízení o výši nároku již tuto otázku řešit nelze, stejně tak v této fázi řízení již nelze úspěšně námitku promlčení uplatnit, neboť její důvodnost musí být vyřízena při odděleném projednání o základu nároku, v řízení o výši nároku je soud vázán pravomocným mezitímním rozsudkem. Pro úplnost soud dodává, že *předmětný žalobní požadavek shledán promlčeným nebyl*, neboť promlčecí doba pro vydání bezdůvodného obohacení mezi účastníky se řídí zák. č. 513/1991 Sb. ve znění účinném do 31.12.2013, v daném případě je tedy promlčecí doba čtyřletá /§ 394 odst. 2 citov. zák./ a počíná běžet ode dne, kdy došlo k plnění na základě neplatné smlouvy, konkrétně od okamžiku, kdy byly zaplaceny zálohy na krytí prokazatelné ztráty /první záloha v žalovaném období byla vyplacena dne 7.7.2003/. Vědomost či nevědomost účastníků o tom, že došlo k bezdůvodnému obohacení není relevantní, neboť nejde o subjektivní lhůtu.

Soud učinil tato skutková zjištění:

Účastníci uzavřeli dne 1.3.2002 smlouvu o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti města Česká Lípa podle § 19c zák. č. 111/1994 Sb., žalobce na straně

objednatel a žalovaný na straně dopravce s povinností objednatel uhradit dopravci ztrátu vzniklou plněním z přepravní služby.

Účastníci shodně tvrdili /protokol o ústním jednání ze dne 12.5.2014/, že na zálohách za účelem krytí prokazatelné ztráty bylo **žalovanému žalobcem** v rozhodném období **vyplaceno 80 631 760 Kč** /od 1.7.2003 do 31.12.2005 60 631 760 Kč, od 1.1.2016 do 31.12.2016 20 000 000 Kč/, **na tržbách žalovaný od cestujících přijal 27 026 906, 59 Kč** /od 1.7.2003 do 31.12.2005 18 774 845,59 Kč, od 1.1.2006 do 31.12.2006 8 252 061 Kč/, na **dotacích 14 951 000 Kč** /z toho ze státního rozpočtu 2 900 000 Kč a ze strany žalobce 12 051 000 Kč/ a že žalovaný v rozhodném období vykázal **dopravní výkon 1 495 527 km** /od 1.7.2003 do 31.12.2003 221 826 km, v roce 2004 404 658 km, v roce 2005 428 089 km, v roce 2006 440 954 km/. Tato shodná tvrzení účastníků odpovídají zjištěním, které soud učinil z vyúčtování prokazatelné ztráty v období od 1.7.2003 do 31.12.2006, výpisů z účtů žalobce, daňových dokladů. Dále účastníci shodně tvrdili, že žalobce vyplatil žalovanému na základě objednávky č. ■ ze dne 13.9.2006 32 000 Kč jako **kompensaci tržeb z přepravní činnosti** v důsledku vyhlášeného „Dne bez aut“, kdy byli cestující přepravováni zdarma. Z daňového dokladu č. ■ ze dne 14.9.2006 bylo zjištěno, že žalovaný přepravoval v rámci „Dne bez aut“, cestující na linkách 1 až 10 v závazku veřejné služby zdarma a dále mimo závazek veřejné služby na linkách 11,12, za přepravu cestujících na linkách v závazku veřejné služby bylo žalovanému vyplaceno 25 599,99 Kč + 5% daň, tedy 26 880 Kč.

Ze smlouvy o poskytnutí investiční dotace ze dne 22.8.2005 /čl. 133-135 spisu/ uzavřené mezi žalobcem, na straně objednatel a žalovaným, na straně dopravce, bylo zjištěno, že objednatel se zavázal poskytnout dopravci pro kalendářní rok 2005 investiční dotaci na nákup nízkopodlažního autobusu ve výši max.7 000 000 Kč. Dle smlouvy se dopravce zavázal uvedený autobus po dobu šesti let od poskytnutí dotace nepřevést do vlastnictví jiné osoby a provozovat ho výlučně v závazku veřejné služby. Pro případ předčasného ukončení závazku veřejné služby smlouva v čl. III. bod 2. upravuje režim vypořádání mezi stranami tak, že dopravce je povinen vrátit alikvotní část dotace ve výši rozdílu mezi poskytnutou investiční dotací a přiměřeným ziskem vypočteným pro rok 2005. Ze smlouvy o poskytnutí investiční dotace uzavřené mezi účastníky dne 3.10.2006 bylo zjištěno, že žalobce se zavázal poskytnout žalovanému pro kalendářní rok 2006 investiční dotaci na nákup nízkopodlažního autobusu ve výši 6 000 000 Kč. Dle smlouvy se dopravce zavázal uvedený autobus po dobu šesti let od poskytnutí dotace nepřevést do vlastnictví jiné osoby a provozovat ho výlučně v závazku veřejné služby. Pro případ předčasného ukončení závazku veřejné služby smlouva v čl. III. bod 2. upravuje režim vypořádání mezi stranami tak, že dopravce je povinen vrátit objednateli alikvotní část dotace ve výši aktuální zůstatkové hodnoty vozidla. Účastníky bylo souhlasně potvrzeno, shodné zjištění vyplynulo i z přehledu autobusového parku žalovaného a rovněž z internetového zdroje o evidenci autobusů /čl.1054,1055 spisu/, že žalovaný zakoupil z dotačních prostředků žalobce /shora uvedených/ v roce 2005 a 2006 dva autobusy typu Citelis reg. zn. ■ ■ ■ a reg. zn. ■ ■ oba byly žalovaným provozovány pouze do března 2008, tedy do ukončení smluvního vztahu mezi účastníky, následně byly používány k plnění závazku veřejné služby dopravní obslužnosti Města Česká Lípa až do dubna 2012, a to společností Bus Line, dříve spol. ČSAD Semily, která převzala po dohodě s žalobcem plnění úkolu veřejné dopravní obslužnosti Města Česká Lípa. Oba autobusy od května 2012 dosud společnost Bus Line využívá k zajištění dopravní obslužnosti MHD Města Liberec.

Za účelem zjištění obvyklé ceny poskytnutých dopravních výkonů /rovnající se součtu obvyklých nákladů a obvyklého přiměřeného zisku/ na základě neplatné smlouvy byl ustanoven znalecký ústav - České vysoké učení technické v Praze, neboť jde o posouzení odborné otázky. Znalecký ústav podal písemný znalecký posudek č. ■ ze dne 28.1.2015 /čl. 952 – 969 spisu/ a dále k žádosti stran i soudu doplnil tento posudek o ústní posudek do protokolu při ústním jednání konaném dne 26.6.2015. Znalec uzavřel, že obvyklá výše ekonomicky

oprávněných nákladů odpovídající dopravním výkonům žalovaného v období od 1.7.2013 do 31.12.2013 činila 8 637 998 Kč, v roce 2004 17 274 641 Kč, v roce 2005 18 844 511 Kč, v roce 2006 20 486 785 Kč, celkem tedy 65 234 935 Kč. Znalec v písemném znaleckém posudku vypočetl maximální přiměřený zisk 23 296 598 Kč /v období od 1.7.2003 do 31.12.2003 4 660 936 Kč, v roce 2004 6 302 328 Kč, v roce 2005 4 529 585 Kč, v roce 2006 7 803 750 Kč/. K obvyklé výši přiměřeného zisku se znalec vyjádřil tak, že v praxi není běžné, aby přiměřený zisk na základě dohody mezi objednatelem a dopravcem dosahoval výše maximálního přiměřeného zisku vypočteného dle obecného vzorce uvedeného v nařízení vlády č. 493/2004 Sb.. Stanovení obvyklé výše přiměřeného zisku dle znalce je problematické, v písemném znaleckém posudku se znalec vyjádřil tak, že obvyklou výši přiměřeného zisku stanovit nelze. Soud znalci následně uložil, aby provedl dodatečný průzkum veřejně dostupných zdrojů a při ústním jednání konaném dne 26.6.2015 znalec posudek ústně do protokolu doplnil tak, že přiměřený zisk je dopravcům přiznáván obvykle v rozmezí 0 Kč -10 Kč/km, přičemž ve většině případů jde o částky v dolní polovině tohoto intervalu, zhruba mezi 1 Kč -5 Kč/km. Tento závěr znalce podporují i zjištění, která soud učinil z veřejně dostupných předběžných odborných odhadů prokazatelné ztráty spol. MHD ČSAD Havířov pro rok 2010, 2011, ČSAD Frýdek Místek – obec Metylovice pro rok 2014, ČSAD Frýdek Místek – město Ostrava pro rok 2015, dopravce █████ █████ Bus s.r.o. Karvinná pro rok 2015, Osoblažské dopravní společnosti s.r.o. Krnov pro rok 2015, Autobusy Karlovy Vary – MHD Cheb pro rok 2015, kdy výše dohodnutého přiměřeného zisku se pohybuje v rozmezí 0 Kč až 3,28 Kč/km, ačkoliv vypočtený maximální přiměřený zisk dle vládního nařízení č. 493/2004 Sb. je několikanásobně vyšší.

K samotnému právnímu hodnocení a způsobu výpočtu bezdůvodného obohacení:

Právní vztahy mezi účastníky /samotný závazkový vztah včetně otázky promlčení, splatnosti dluhu, prodlení/ se řídí zák. č.513/1991 Sb. ve znění činném do 31.12.2013, dle § 261 odst. 2 citov. zák. se obchodním zákoníkem řídily rovněž závazkové vztahy mezi samosprávnou územní jednotkou a podnikateli při jejich podnikatelské činnosti, jestliže se týkaly zabezpečování veřejných potřeb /provozování dopravy v závazku veřejné služby bylo podnikáním/. Pokud jde o vydání bezdůvodného obohacení pak se právní vztahy mezi účastníky řídí zák. č. 40/1964 Sb. účinným do 31.12.2013 v souladu s přechodným ustanovením v § 3028 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb..

Základními legislativními normami pro dopravní obslužnost území, závazky veřejné služby a prokazatelnou ztrátu v předmětném období byly: zák. č. 111/1994 Sb. o silniční dopravě, vyhl. Ministerstva dopravy a spojů č. 50/1998 Sb. o prokazatelné ztrátě ve veřejné linkové dopravě, nařízení vlády č. 493/2004 Sb., kterým se upravuje prokazatelná ztráta ve veřejné linkové dopravě.

Obecně uvedeno – závazek veřejné služby k zajištění dopravní obslužnosti spočívá v závazku dopravce zajistit provozování veřejné dopravy dle schválených jízdních řádů, tento závazek by byl pro dopravce ekonomicky nevýhodný, proto se objednatel této služby dopravci zavazuje uhradit prokazatelnou ztrátu, jejíž součástí je i tzv. přiměřený zisk. Dopravci dále náleží tzv. čistá smluvní odměna představující tržby plynoucí z jízdného vybraného od cestujících bez povinnosti je odevzdat příslušnému objednateli služby.

Obvyklá cena dopravního výkonu se rovná součtu ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku, který je vázán na obnovu autobusového parku. Přiměřený zisk má tedy umožnit dopravci veřejné linkové dopravy zajištění finančních zdrojů nezbytných na obnovu autobusů a jeho skutečná výše nesmí přesáhnout výši, která se vypočte podle obecného vzorce /vlád. nařiz. č 493/2004 Sb./ a který sleduje teoretické zabezpečení prostředků na osmiletou obnovu autobusů /průměrný počet autobusů používaných pro dopravní obslužnost krát průměrná cena nových autobusů vyhlášená MD pro příslušný rok, děleno 8 – osmiletý cyklus obnovy vozového parku,

minus účetní odpisy autobusů používaných pro dopravní obslužnost, děleno koeficientem k vyrovnání odvodových povinností z přiměřeného zisku, minus účelové dotace z veřejných rozpočtů/. Dotace ze státního rozpočtu v předmětném období byly poskytovány na základě usnesení vlády č. 632 ze dne 21.6.2000 – Program podpory obnovy vozidel městské hromadné dopravy a veřejné linkové dopravy, po uzavření smlouvy o poskytnutí příslušné dotace mezi správcem dotace a příslušným dopravcem.

Podle § 451 odst. 1,2 zák. č. 40/1964 Sb. ve znění účinném do 31.12.2013 kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat. Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů. Podle § 456 věta první citov. zák. předmět bezdůvodného obohacení se musí vydat tomu, na jehož úkor byl získán. Podle § 457 citov. zák. je-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše co podle ní dostal. Podle § 458 odst. 1 citov. zák. musí být vydáno vše, co bylo nabyto bezdůvodným obohacením, není-li to dobře možné zejména proto, že obohacení záleželo na výkonech, musí být poskytnuta peněžité náhrada.

V případě povinnosti vrátit si oboustranně plnění jde v režimu § 457 citov. zák. o synallagmatický závazek – tj. povinnost účastníků poskytnout si vzájemná plnění současně ke stejnému okamžiku, k němuž se účastníci neplatné smlouvy vypořádávají. V daném případě žalobce poskytoval žalovanému plnění finanční a žalovaný plnění ve faktických výkonech, za něž musí být poskytnuta náhrada v penězích. V soudním řízení o žalobě o vrácení plnění z neplatné smlouvy /vydání bezdůvodného obohacení/ lze pak přiznat pouze vrácení toho, oč peněžité plnění žalobce přesahuje peněžitou náhradu v podobě výkonů poskytnutých žalovaným dle /neplatné/ smlouvy s žalobcem.

Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí č.j. 28 Cdo 778/2013-564 ze dne 19.7.2013 stanovil vodítko, jak má být výše bezdůvodného obohacení v dané věci určena, a to jako rozdíl mezi výsledným prospěchem z neplatné smlouvy a hodnotou plnění poskytnutého na základě licence a jízdního řádu, kdy má jít o kompenzaci za služby žalobci takto poskytnuté, výši této kompenzace je pak třeba stanovit v souladu se zákonnou úpravou bezdůvodného obohacení, jakož i jinými na věc dopadajícími předpisy.

Z důvodu neplatnosti smlouvy o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti Města Česká Lípa, uzavřené mezi účastníky dne 1.3.2002 /otázka neplatnosti smlouvy pravomocně vyřešena mezitímním rozsudkem, kterým je soud vázán/ žalovanému nevzniklo právo na sjednané plnění, svědčí mu pouze právo na kompenzaci za poskytnuté služby - realizované dopravní výkony - rovnající se součtu *obvyklých* nákladů a *obvyklého* přiměřeného zisku. K posouzení této odborné otázky byl ustanoven znalecký ústav, který podal písemný znalecký posudek a následně jej doplnil, po provedeném dodatečném průzkumu veřejně dostupných zdrojů, o ústní posudek do protokolu o jednání soudu. Znalecký posudek má všechny formální náležitosti, závěry v posudku uvedené jsou dostatečně odůvodněny a jsou podloženy obsahem nálezu. Znalec otázky soudu i účastníků řízení zodpověděl srozumitelně, jasně a logicky, o věcné správnosti znaleckého posudu soud nemá pochybnosti.

Znalec uzavřel, že obvyklá výše ekonomicky oprávněných nákladů odpovídající dopravním výkonům žalovaného v předmětném období představuje hodnotu 65 234 935 Kč. Znalec vycházel z oborových statistických výkazů Ministerstva dopravy ČR pro veřejnou linkovou autobusovou dopravu MD Dop 2-04 za období od 2003 do 2006, tedy ze čtvrtletních souhrnných výkazů o činnosti dopravců veřejné autobusové dopravy, tyto výkazy obsahují průměrné hodnoty a strukturu nákladů dopravců veřejné linkové autobusové dopravy v ČR a dále z oborové statistiky

Ministerstva dopravy ČR za městskou hromadnou dopravu MD Dop 4-04 za období od 2004-2006. Dopravní výkony dle schválených jízdních řádů, na základě kterých žalovaný závazek veřejné služby dopravní obslužnosti realizoval, navýšil o tzv. režijní výkony /výkony, které technologicky souvisejí s přistavením, přejezdy a odstavením vozidla/, takto upravený dopravní výkon představoval 1 654 080 km. *S ohledem na skutečnost, že statistické výkazy, ze kterých znalec čerpal, obsahují průměrné hodnoty nákladů velkého počtu dopravců /např. ve čtvrtletním souhrnném výkazu o činnosti dopravců veřejné autobusové dopravy Dop MD 2-04 jde o údaje od 123 dopravců/, lze uzavřít, že jde o obvyklé náklady, to také znalec ve své výpovědi před soudem potvrdil.* Při stanovení ceny dopravního výkonu znalec, v souladu se znaleckým zadáním, vycházel z vozového parku žalovaného /při zohlednění struktury i časového využití autobusů/, z obvyklé spotřeby pohonných hmot u obdobných zakázek, obvyklých mzdových nákladů i obvyklé výše odpisů. *Zvolený postup, dle výpovědi znalce, v sobě implicitně zohledňuje i optimální oběh vozidel.* Takto znalec dospěl k obvyklé výši nákladů na dopravní výkon, který činí v roce 2003 35,400 Kč/km, v roce 2004 38,809 Kč/km, v roce 2005 40,018 Kč/km a v roce 2006 42,236 Kč/km.

*Součástí ceny dopravních výkonů realizovaných v závazku veřejné služby je kromě ekonomicky oprávněných /obvyklých/ nákladů i tzv. přiměřený zisk, přičemž **maximální výši přiměřeného zisku** upravuje nařízení vlády č. 493/2004 Sb., dle kterého znalec vypočetl jeho maximální výši částkou **23 296 598 Kč**, při tomto výpočtu znalec, dle znaleckého zadání, zohlednil v plné výši dotace vyplacené žalovanému do obnovy vozového parku z veřejných rozpočtů, tedy ze státního rozpočtu v roce 2003 600 000 Kč, v roce 2004 2 300 000 Kč a z rozpočtu žalobce v roce 2004 1 000 Kč, v roce 2005 6 050 000 Kč a v roce 2006 6 000 000 Kč.*

*Úkolem znalce bylo dále určení **obvyklého přiměřeného zisku**. Znalec na základě teoretických a praktických znalostí uzavřel, že **přiměřený zisk na základě dohod mezi objednateli a dopravci nedosahuje výše maximálního přiměřeného zisku**, ale expertním odhadem, po průzkumu veřejně dostupných zdrojů, dospěl k závěru, že **přiměřený zisk je dopravcům přiznáván obvykle v rozmezí 0 Kč – 10 Kč/km, obvykle jde o částky v dolní polovině tohoto intervalu, zhruba mezi 1 Kč až 5 Kč/km** po přihlédnutí k objemu srovnatelných dopravních výkonů a velikosti dopravce. Skutečnost, že maximální výše přiměřeného zisku se **nerovná** výši obvyklého /dohodnutého/ přiměřeného zisku mezi objednavatelem veřejné služby dopravní obslužnosti a dopravcem je potvrzena i veřejně dostupnými předběžnými odbornými odhady prokazatelné ztráty /shora uvedenými/, byť za jiné období, lze však uzavřít, že jde o obecný jev. Obvyklá výše přiměřeného zisku na realizovaný rozsah dopravních výkonů žalovaným pak odpovídá intervalu hodnot 1 495 527 Kč /pro obvyklý přiměřený zisk 1 Kč/km/ až 7 477 635 Kč /pro obvyklý přiměřený zisk 5 Kč/km/. **Znalec uzavřel, že určit přesnou výši obvyklého přiměřeného zisku určit nelze, lze pouze stanovit rozmezí, v rámci kterého lze na jeho výši usuzovat.** Zároveň uvedl, že malá a středně velká města, mezi která patří Česká Lípa, mají dopravní obslužnost obvykle zajištěnu na základě smlouvy mezi dopravcem a městem a tato data se nikde statisticky nezpracovávají, takže není možno aplikovat běžnou statistickou metodu pro zjišťování obvyklého přiměřeného zisku. Soud proto postupoval v souladu s § 136 o.s.ř., dle kterého lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy. *V daném případě je nárok prokázán co do svého právního základu a obtíže skutkových zjištění jsou spojeny pouze s výší uplatněného nároku.* Základem úvahy soudu pro stanovení obvyklé výše přiměřeného zisku spojeného s poskytnutými výkony bylo znalcem stanovené rozmezí obvyklého přiměřeného zisku 0 Kč/ km až 10 Kč/km, přičemž podmínkám daného případu odpovídají částky v dolním polovině tohoto intervalu, tedy přibližně 1 Kč až 5 Kč/km. *Soud na základě volné úvahy určil tedy obvyklý přiměřený zisk jako střední hodnotu znalcem stanoveného širšího rozmezí 0 Kč až 10 Kč/, tedy částkou 5 Kč /km, kdy zároveň jde o horní hranici znalcem vymezeného užšího rozmezí /1 Kč až 5 Kč/km/. Dle přesvědčení soudu tato volná úvaha odpovídá obecným zásadám logiky, kdy je rovněž zohledňováno, že sám žalobce, v pozici objednatele dopravní služby, při uzavření smlouvy o**

závazku veřejné služby, která byla později shledána neplatnou, akceptoval *horní /maximální/ hranici* přiměřeného zisku stanoveného dle nařizl. vl. č. 493/2004 Sb., výše tohoto nepřekročitelného zisku byla znaleckým posudkem vyčíslena na 23 296 598 Kč. ***Přiměřený obvyklý zisk na realizovaný rozsah dopravních výkonů je tedy určen částkou 7 477 636 Kč.***

Soud má takto za prokázané, že žalovaný poskytl žalobci v předmětném období dopravní výkony v obvyklé ceně 72 721 570 Kč. Naproti tomu žalobce vyplatil žalovanému na zálohách určených ke krytí prokazatelné ztráty 80 631 760 Kč. Žalovanému dále v předmětném období náležela tzv. *čistá smluvní odměna představující tržby ve výši 27 026 906,59 Kč* plynoucí z jízdného vybraného od cestujících bez povinnosti je odevzdat žalobci, jakožto objednateli služby. *Při výpočtu bezdůvodného obohacení žalovaného je třeba tržby v plné výši zohlednit, neboť jde o plnění, které se žalovanému dostalo, v rámci poskytování dopravní služby od cestujících, které by jinak náleželo objednateli služby*, ten je povinen dopravci hradit tzv. prokazatelnou ztrátu rovnající se rozdílu mezi součtem ekonomicky oprávněných nákladů vynaložených dopravcem na plnění závazku veřejné služby a přiměřeného zisku vztahujícího se k těmto nákladům a mezi tržbami dosaženými dopravcem při plnění závazku veřejné služby /§ 19 b zák. č. 111/1994 Sb. v rozhodném znění/. *Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí č.j 28 Cdo 778/2013-564 uvedl, že žalovanému náleží kompenzace za služby žalobci poskytnuté a že tuto „kompenzaci“ je třeba vymezit v souladu se zákonnou úpravou bezdůvodného obohacení a jinými na věc dopadajícími předpisy.* Soud proto při stanovení výše bezdůvodného obohacení reflektovat právní úpravu tzv. prokazatelné ztráty, která dopravci umožňuje ponechat si smluvní odměnu představující tržby plynoucí z jízdného vybraného od cestujících, kdy tyto tržby slouží dopravci jako zdroj ke krytí ceny dopravního výkonu, dalším zdrojem je pak plnění ze strany objednatele služby.

Výše bezdůvodného obohacení je pak určena jako rozdíl mezi poskytnutými zálohami určenými na krytí prokazatelné ztráty ve výši 80 631 760 Kč a obvyklou cenou realizovaných dopravních výkonů /72 721 570 Kč/ po odečtení tržeb plynoucích z jízdného od cestujících /27 026 906,59 Kč/. Dále bylo třeba zohlednit i skutečnost, že žalovaný v rámci závazku veřejné služby přijal od žalobce kompenzaci tržeb z přepravní činnosti, která byla spojena s vyhlášeným „Dnem bez aut“, kdy byli cestující přepravováni zdarma, přičemž za přepravu cestujících na linkách v závazku veřejné služby bylo žalovanému ze strany žalobce vyplaceno 26 880 Kč. Ke konečné výši bezdůvodného obohacení pak soud dospěl následujícím výpočtem: 80 631 760 Kč /zálohy vyplacené žalovanému na krytí prokazatelné ztráty/ minus 45 667 783,41 Kč /tj. 72 721 570 Kč, obvyklá cena dopravních výkonů, minus 27 026 906,59 Kč, tržby od cestujících, minus 26 880 Kč, kompenzace tržeb ze strany žalobce – Den bez aut/, tedy **34 963 976,59 Kč.**

Pokud jde o dotace z veřejných rozpočtů /rozpočtu žalobce a státního rozpočtu/, pak je třeba uvést, že se žalobce nedomáhal dle žalobních tvrzení, upřesněných v podáním ze dne 11.6.2014 /čl. 625p.v./, jejich vrácení, vyslovil pouze požadavek, aby jak dotace ze státního rozpočtu, tak i dotace z rozpočtu žalobce byly zohledněny při výpočtu plnění, které má být žalobcem hrazeno žalovanému v souvislosti s realizací závazku veřejné služby, konkrétně v souvislosti s výpočtem tzv. přiměřeného zisku v souladu s obecným vzorcem uvedeným v nař. vlády č. 493/2004 Sb.. Znalec ve svém výpočtu maximálního přiměřeného zisku dle citovaného vládního nařízení tyto dotace, dle znaleckého zadání, plně zohlednil a maximální přiměřený zisk po jejich odečtení vyčísлил částkou 23 296 598 Kč. Bylo tak postupováno v souladu s uvedeným nařízením, kterým se upravuje výpočet maximálního /nepřekročitelného/ přiměřeného zisku. Z legislativních norem pro dopravní obslužnost území platných v předmětném období /zák. č. 111/1994 Sb. a vyhl. č. 50 1998 Sb. a nařiz. vlády č. 493/2004 Sb./ je zřejmé, že k vyplaceným dotacím z veřejných rozpočtů se přihlíží pouze v rámci stanovení maximálního přiměřeného zisku, kdy výše těchto dotací přímo ovlivňuje výši tohoto maximálního zisku, při samotném výpočtu tzv. prokazatelné ztráty již vyplacené dotace samostatně zohledňovány být nemohou a také nejsou. Není tedy

žádného zákonného důvodu, na základě kterého by dotace z veřejných rozpočtů měly být při výpočtu výše bezdůvodného obohacení zohledněny jinou formou, než prostřednictvím výpočtu maximálního přiměřeného zisku. Citované dotační smlouvy uzavřené mezi účastníky obsahují samostatnou úpravu režimu vypořádání mezi stranami pro případ předčasného ukončení závazku veřejné služby, platnost těchto ujednání nebyla nijak dotčena. Podstatné pro hodnocení dané věci je, že žalobce se vrácení dotací proti žalovanému nedomáhal a není možno ani dospět k závěru, že by se žalovaný přijetím dotací nějak obohatil, když tyto dotace sloužily k pořízení nových autobusů Citelis reg. zn. ■■■■■ a reg. zn. ■■■■■ za účelem plnění závazku veřejné služby dopravní obslužnosti Města Česká Lípa a prostřednictvím kterých byl závazek veřejné služby až do dubna 2012, tedy po dobu platnosti dotačních smluv, plněn.

Pokud jde o splatnost plnění, byl žalovaný povinen dluh splnit bez zbytečného odkladu po té, kdy byl žalobcem o plnění požádán /§ 340 odst. 2 zák. č. 513/1991 Sb. účinného do 31.12.2013/, tedy v daném případě doručením žaloby, resp. doručením doplnění /rozšíření/ žaloby. Žalobce netvrdil, že by žalovaného vyzval k plnění dříve. Žaloba ze dne 26.3.2007 byla žalovanému doručena dne 13.4.2007 a rozšíření žalobního požadavku ze dne 11.3.2008 dne 18.3.2008. Ode dne následujícího, tedy 14.4.2007, resp. 19.3.2008 je žalovaný v prodlení s plněním dluhu a je povinen hradit úroky z prodlení.

Výše přiznaných úroků z prodlení odpovídá ust. § 369 odst. 1 zák. č. 513/1991 Sb. účinného do 31.12.2013 v rozhodném znění, dle tohoto ustanovení platí, že, je-li dlužník v prodlení se splněním peněžitého závazku nebo jeho části a není smluvena sazba úroků z prodlení, je dlužník povinen platit z nezaplacené částky úroky z prodlení určené ve smlouvě, jinak určené předpisy práva občanského, dále ve spojení s § 517 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb. účinného do 31.12.2013 a § 1 nař. vlády č. 142/1994 Sb. v rozhodném znění.

V rozdílu mezi požadovaným a přiznaným plněním včetně požadovaných a přiznaných zákonných úroků z prodlení byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta.

Ze studie ■■■■■ nazvané „Optimalizace systému MAD v České Lípě“ ze dne 27.12.2006 /čl. 138-155 spisu/ soud neučinil žádný skutková zjištění s ohledem na skutečnost, že smyslem a cílem znaleckého zkoumání nebyla optimalizace dopravního řešení MAD v České Lípě ani optimalizace vozového parku. Soud neprovedl důkazy navržené žalovaným v podání ze dne 18.6.2014, čl. 629-630 /protokol o jednání Krajského úřadu Libereckého kraje ve věci OD 921/2009 ze dne 22.10.2010, stanoviska Ministerstva dopravy ze dne 8.3.2005, 15.5.2007, rozhodnutí Ministerstva vnitra č.j. MV41251-3/ODK-2009, rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 1.11.2010, rozhodnutí Ministerstva dopravy, zápis o výsledku kontroly ze dne 4.4.2006, protokol o kontrole prováděné žalobcem ze dne 1.9.2005 vyjádření ředitele Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 4.6.2012z důvodu nadbytečnosti a procesní ekonomie, neboť by nepřinesly relevantní skutková zjištění k dané věci.

O nákladech řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto v souladu s § 142 odst. 2 o.s.ř., žalobce byl ve věci úspěšný v rozsahu 49,58 % a žalovaný 50,42 %, poměr úspěchu a neúspěchu je téměř shodný, proto bylo vysloveno, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O nákladech státu bylo rozhodnuto dle § 148 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 151 odst. 5 o.s.ř.. Náklady státu /znalečné, které nebylo kryto zálohami na náklady důkazu/ dle výsledku řízení žalobce nese v rozsahu 50 % a žalovaný v rozsahu 15 %, kdy soud shledal u žalovaného částečné podmínky pro osvobození od soudních poplatků v rozsahu 70 % , usnesení zdejšího soudu ze dne 30.6.2015/.

P o u ě n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do patnácti dnů od doručení stejnopisu rozhodnutí ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, prostřednictvím soudu zdejšího, a to ve trojím vyhotovení, písemně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (§ 251 o.s.ř.).

V České Lípě dne 10.7.2015

**Mgr. Martina Fendrychová, v.r.
samosoudkyně**

Za správnost vyhotovení:
Jana Mígllová